

การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

THE DEVELOPMENT FOR DRIVEN MECHANISM IN THE COMMUNITIES PRESERVING FIVE PRECEPTS OF SANGHA IN CHIANG MAI PROVINCE

พระเทพสิงหราชจารย์ (โสภณ โสภโณ) * พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงกโร) **

เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง *** สุรพล สุยะพรหม ****

Phrathepsinghavarajarn (Sophon Sophano)

Phraudomsitthinsyok, Kiettisak Sukleang , Surapon Suyaprom

Received: March 03, 2019

Revised: May 05, 2019

Accepted: September 30, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ 2. เพื่อศึกษากระบวนการของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ 3. เพื่อนำเสนอการพัฒนา กลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็น

* Doctor of Philosophy Program in Buddhist Management, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

*** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

**** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบไปด้วยการวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร ได้แก่ คณะสงฆ์และประชาชนที่เข้าร่วมปฏิบัติการในโครงการหมู่บ้านศีล 5 ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล 5 จำนวน 400 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) เพื่อกำหนดตัวชี้วัด คือระดับบุคคล องค์กร และชุมชนของการรักษาศีล 5 ในโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 37 รูป/คน และ 2. ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อการระดมสมอง ยืนยัน และประเมินคุณภาพตัวชี้วัดในระดับบุคคล องค์กร และชุมชนของการรักษาศีล 5 ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย พระเถระผู้ใหญ่ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร จำนวน 12 รูป/คน ด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ก่อนที่จะมีการประมวลผลและสร้างรูปแบบต่อไป ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ คณะสงฆ์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลไกและกระบวนการการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ในแต่ละด้านมีการบริหารด้านผู้ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.91$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการบริหารควบคุม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.66$) อยู่ในระดับมาก และการบริหารด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.30$) อยู่ในระดับปานกลาง

2. กระบวนการของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีลักษณะการบริหารจัดการแบบแยกกันทำงาน เผยแผ่อุดมการณ์ หลักการทางพระพุทธศาสนาแก่ศาสนิกนัถือด้วยการสร้างความเข้าใจ มีการสร้างกลุ่มเครือข่าย สร้างความเข้าใจ ให้เห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยทำบันทึกข้อตกลงต่อหน่วยงานส่วนราชการท้องถิ่น ได้มีบทบาทส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรม โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

3. การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกันในระบบ หรือองค์กรเพื่อให้งานสำเร็จไปด้วยดี, ระบบ หรือองค์กรที่มีบุคคลในระดับต่าง ๆ ทำงานประสานกันดูแลเครื่องจักร, ระบบใด ๆ ที่จะช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงไป โดยที่บุคคล กลุ่มคน และชุมชน นำหลักการในพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นแนวคิดที่มาของศีลกับการอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้เกิดความสงบสุขของสังคมชุมชน และเป็นการพัฒนาตนเองตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งศีล 5 เป็นหนทางแห่งการเกิดสันติภาพ

คำสำคัญ : การพัฒนา,กลไก,การขับเคลื่อน,โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1.To study the general condition of driven mechanism in the community preserving Five Precepts of Sangha in Chiang Mai Province, 2. To study the process of the development for driven mechanism in the community preserving Five Precepts of Sangha in Chiang Mai Province, and 3. To present the development for driven mechanism in the community preserving Five Precepts of Sangha in Chiang Mai Province. The method was mixed methods research consisted of qualitative research and quantitative research. The population was Sangha and people who participated in the village project sustain five precepts in Chiang Mai Province. The researcher selected the purposive sampling group of the 400 members participated the village project sustains five precepts and the key informants were divided into 2 groups as follows; 1. The key informants defined indicator to be the level of individuals, organizations and communities of sustaining five precepts in the village project five precepts of Sangha in Chiang Mai Province total 37 persons and 2. Participants of the Focus Group Discussion for brainstorming, confirming and evaluating the quality indicators at the individual, organization and community level of sustaining five precepts in the village project sustains five precepts of Sangha in Chiang Mai Province consisting of Phra Thera,

academicians, experts, community leaders, organization leaders total 12 persons. By analyzing and synthesizing the information obtained from the study of documents uses the content analysis method to present the data by descriptive method. Summary of problems and suggestions from focus group discussion analyzed and synthesized before processing and creating the next format.

Research result:

1. The general conditions of the driven mechanism in the community preserving Five Precepts of Sangha in Chiang Mai province found that the mechanism and the process of the driving of the village project sustains five precepts of Sangha in Chiang Mai Province in each area has the management of workers with the highest mean ($\bar{X} = 3.91$) which is at a high level and the second is the process of the management and the control with an average ($\bar{X} = 3.66$) at a high level and the financial management has the lowest mean ($\bar{X} = 3.30$) at a moderate level.

2. The process of the driven mechanism in the community preserving Five Precepts of Sangha in Chiang Mai province showed that there is to separate a managing style of works and spread an ideology of Buddhism principles to Buddhists by creating the understanding. There was to create a network group to see the importance of Buddhism principles with participatory works by making a memorandum of an agreement with the local government agencies and there was a role to participate and support activities of the village project sustains five precepts to achieve the next goal.

3. The development for driven mechanism in the community preserving Five Precepts of Sangha in Chiang Mai Province found that in various departments that work together in the system or organizations had accomplished the work well. The systems or organizations had people at different levels can work together as a machine and any systems will help the work to be accomplished by individuals, groups and community by bringing the

principles of Buddhism to show the concept of the precepts and the coexistence in a society that causes the peace of the community society and being self-developed according to the threefold principles name a canon, a meditation and a wit which five precepts are a way of peace.

Keywords: Driven Mechanism , Preserving Five Precepts.

1. บทนำ

สังคมไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ปัจจุบันที่ส่งผลอย่างชัดเจนต่อวิถีชีวิต ปัจจุบันนี้คนเราส่วนใหญ่รู้จักศีล 5 แต่ไม่มีใครได้คิดที่จะปฏิบัติตามด้วยสภาพสังคมในปัจจุบัน คนเริ่มจะเห็นการกระทำที่มันไม่ดีเป็นเรื่องปกติ ส่วนคนที่ทำความดีก็ดูเหมือนว่าจะเป็นคนไม่ปกติและอาจจะดำเนินชีวิตในสังคมไม่ราบรื่น เนื่องจากคนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจศีล 5 อย่างแท้จริงและลึกซึ้ง จึงทำให้หลงทำผิดไปโดยไม่ได้ตั้งใจ ตลอดจนการให้ความหมายและคุณค่าต่อคำว่า “ความดีและความเจริญ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาประยุกต์ใช้ในสังคมไทย ได้ส่งผลต่อการบริโภคแบบแผนการเลี้ยงดูและปฏิสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมในระดับต่างๆ ให้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ภายใต้นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันนั้น ได้กำหนดนโยบายและแนวทางอย่างชัดเจนในการส่งเสริมการใช้หลักการศึกษาการและสนับสนุนบทบาทให้องค์กรทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ขณะที่องค์กรทางพระพุทธศาสนานั้น สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามหารัชมงคลมุนี (ช่วง วรปุณฺณ) ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช (National Buddhism Office, 2015)

ได้มีดำริและผลักดันให้คณะสงฆ์ทั่วประเทศดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปและพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการดำเนินโครงการจะเน้นการบูรณาการความร่วมมือ ทั้งองค์กรทางพระพุทธศาสนา หน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชน ซึ่งที่ผ่านมาสามารถสร้างรูปแบบการพัฒนาความปรองดองสมานฉันท์ด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปแล้วในหลายพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ จัดระเบียบทางสังคม และกำหนดบทบาทของแก่ผู้ละเว้นการปฏิบัติตามบรรทัดฐานในสังคม

สำหรับการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงสร้างดังกล่าวที่ผ่านมาของจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีจำนวน 25 อำเภอ 204 ตำบล และ 1,428 หมู่บ้าน โดยมีสมาชิกทั้งหมดรวม 1,202,702 คนจากจำนวนประชากรในจังหวัด 1,728,242 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรในจังหวัด ซึ่งบรรลุตามเป้าหมายในระยะที่ 2 คือมีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการร้อยละ 50 ของประชาชนชาวพุทธในพื้นที่ ภายในวันที่ 30 กันยายน 2558 โดยเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตามดำริของสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์และมติของมหาเถรสมาคม ได้มีส่วนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ และพัฒนากระบวนการลดความขัดแย้งในระดับชุมชนได้อย่างมีนัยยะสำคัญ การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนด้วยกลไกของหมู่บ้านรักษาศีล 5 จึงเป็นพุทธวิธีที่สำคัญของการตอบสนองกระบวนการในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในประเด็นเรื่องการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อการจรรโลงคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนส่งเสริมการสร้างสังคมสมานฉันท์และสันติสุขอย่างยั่งยืนนั้น ใน 4 ด้านคือ เสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัย ซึ่งถือเป็นกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมที่ควรเรียนรู้และพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น การศึกษาวิจัยจึงเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นเพื่อค้นหากระบวนการของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ในการส่งเสริมการสร้างมาตรฐานการดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรม คุณธรรมที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปรองดองและสมานฉันท์ของสังคมไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อศึกษากระบวนการของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

2.3 เพื่อนำเสนอการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่”เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบไปด้วยการวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

4. สรุปผลการวิจัย

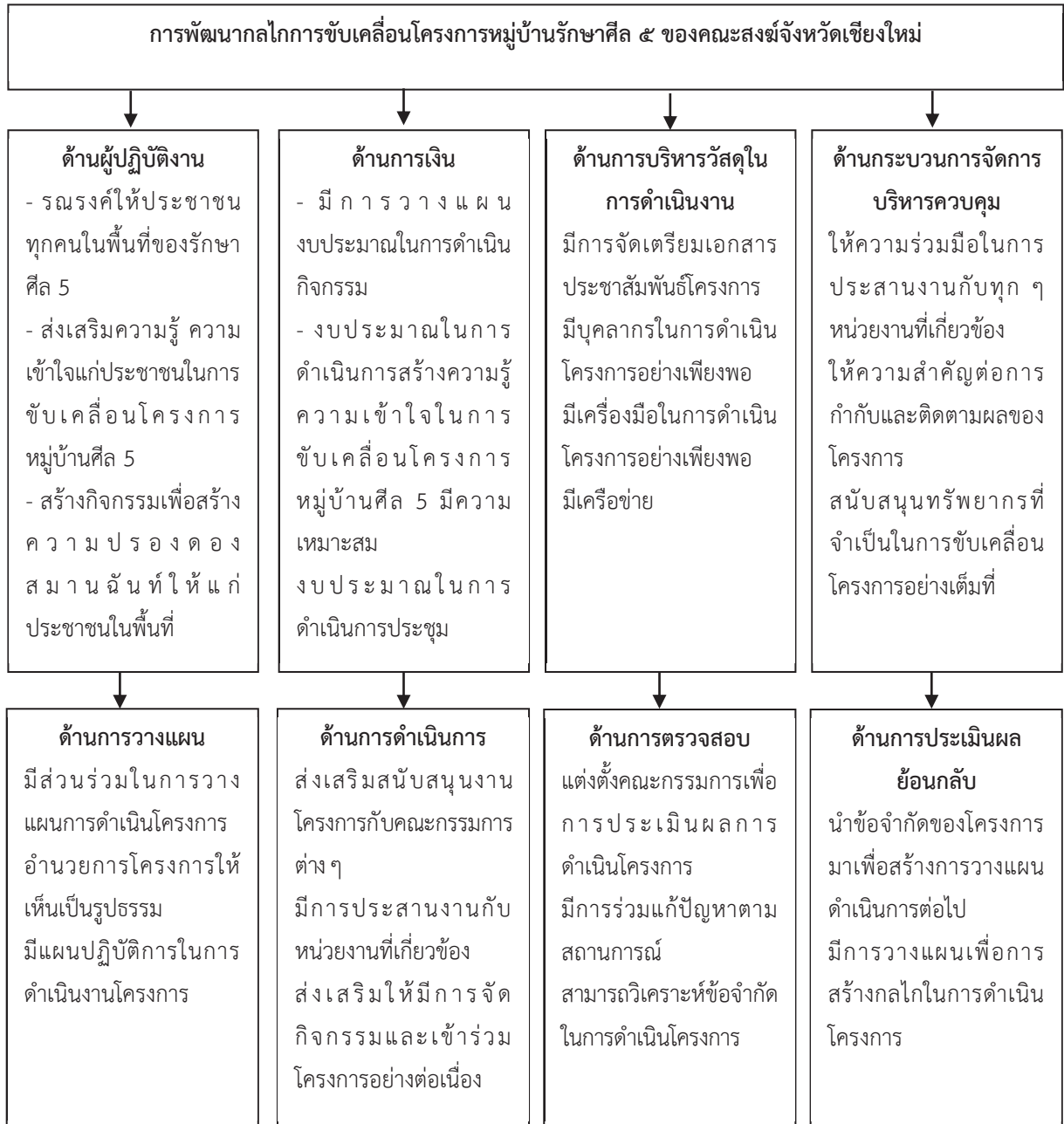
4.1 สภาพทั่วไปของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาจากการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยเห็นว่าหลักการวิธีการหรือใช้และการนำหลักทฤษฎีที่นำช่วยในการดำเนินการ ได้แก่หลักของ บ ว ร อันประกอบไปด้วย บ้าน วัด และหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญ วัด จำเป็นต้องมีบ้านและโรงเรียน/ราชการให้การอุปถัมภ์ คำชู ทำนุบำรุงพระศาสนา บ้านก็มี วัดคอยให้สติ เตือนใจ รวมทั้งจิตวิญญาณและมีโรงเรียน/ราชการ คอยสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน /ราชการ มีวัด ที่ให้การสนับสนุน อบรมสั่งสอนในศีลธรรม และมีบ้านที่คอยให้การสนับสนุน โดยเฉพาะในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อความเจริญงอกงามของสังคม เป็นการรักษาฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดความรักในถิ่นฐานบ้านเกิดที่ทุกคนมีส่วนในการรักษา ด้วยความรู้สึกเป็นส่วนร่วมนี้จะทำให้เกิดพัฒนาทั้งสามสิ่งไปพร้อม ๆ กัน ตรงกับเจตนารมณ์ของโครงการที่เป็นการเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน จากที่คณะสงฆ์นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และแนวทางพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ โดยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนใช้หลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของรัชกาลที่ 9 ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่ามีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง รักความสงบ มีความสามัคคีในหมู่คณะเคารพผู้นำและบรรพบุรุษ มีการรักษาศีล 5 อุโบสถศีลในวันพระและวันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น

4.2 กระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ในแต่ละด้าน พบว่า มีเพียง 5 ด้าน ที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และอีก 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลไกและกระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ในแต่ละ

ด้านค่อนข้างดี โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับกลไกและกระบวนการการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ในการบริหารด้านผู้ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

4.3 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการจัดการเรื่องคน ผู้เป็นเจ้านาย คนให้การสนับสนุน คนปฏิบัติงาน ต้องร่วมกัน ผู้ทำงานต้องลงมือทำด้วยกันเป็นครั้งคราว ทุกกลุ่ม ทุกระดับต้องลงมือทำร่วมกันเป็นบางครั้ง, เงิน เป็นงบประมาณ ปัจจัยในการดำเนินงาน การขับเคลื่อน , สถานที่ มีแต่ไม่พร้อมไม่สะดวก ใช้ไม่ได้ รวมทั้งคณะสงฆ์จังหวัดควรได้รับการสนับสนุน แผนงาน/โครงการโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด/ทบพุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสนับสนุนงบประมาณทุกกิจกรรมให้มากกว่าเดิมและควรจะเป็นการขับเคลื่อนในเชิงรุกและรับมีการประชุมวางแผนงานกันอย่างต่อเนื่อง ผู้ให้นโยบายควรมีการกำกับติดตามผล มีการประชุมวางแผน ติดตามผลที่ได้ดำเนินงาน ตามลำดับชั้น การบริหารการจัดการ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การบริหารบุคลากร ต้องให้ความสำคัญผู้ปฏิบัติงานให้กำลังใจแก่ผู้ทำงานอย่างต่อเนื่อง การบริหารงบประมาณ ควรจัดสรรให้เหมาะสมกับงานการขับเคลื่อนโครงการ ในด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรจัดให้แต่ละศูนย์ในระดับอำเภอ ตำบล และระดับวัด เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนโครงการฯ เพื่อให้การทำงานที่คล่องตัวอย่างต่อเนื่อง

โดยผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1.1 องค์ความรู้จากการวิจัยการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : ผู้วิจัย (2562)

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 สภาพทั่วไปของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาสภาพทั่วไปของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ จังหวัดเชียงใหม่ดำเนินการเป็นไปในลักษณะที่เป็นการสร้างความร่วมมือ และมีหลัก “บวร” คือ บ้าน วัด และราชการ ลักษณะขอความร่วมมือในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยกำหนด “หมู่บ้านรักษาศีล 5” เป็นนโยบายของจังหวัด ขยาย ผลไปทุกอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างจิตอาสา มุ่งเน้นการ เรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะชีวิต มีทักษะการทำงาน มีสัมมาอาชีพที่สามารถพึ่งตนเองได้ และร่วม สืบสานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 ใน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และการบูรณาการของทุกภาคส่วนให้ไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้เกิด ความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Wongsakon Phoemphon (2012) ได้วิจัยเรื่อง “ศีล 5 มิติอารยธรรมสากล” ผลการวิจัยพบว่า มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีความรักและความใคร่เป็นเรื่องธรรมดา แต่ความใคร่นั้น ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและ ศีลธรรม กฎหมายป้องปรามได้เฉพาะการละเมิดทางกาย แต่ศีลธรรมสามารถป้องปรามได้จาก ภายในคือจิตใจ ความอบอุ่นภายในครอบครัวขึ้นได้ และ PhraMahaPhichitchai Yomphanphai (1998) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนะเรื่องศีล 5 ของชาวพุทธในสังคมไทย ปัจจุบัน : ศึกษาเฉพาะกรณีการฆ่าสัตว์” ผลการวิจัยพบว่า ศีล 5 ข้อที่ 1 คือ การงดเว้นจากการ ฆ่าสัตว์ เป็นหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ที่กล่าวถึงกันมากที่สุดในสังคมไทย แต่ปัจจุบันใน สังคมไทยมีสถิติการ “ฆ่า” สูงมาก ผลจากการ “ฆ่า” ทำให้คนไทยต้องประสบกับการขาดความ เมตตา มีการก่ออาชญากรรม ที่ทารุณโหดร้าย งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาทัศนะเรื่อง ศีล 5 ของชาวพุทธในสังคมไทย ปัจจุบันเฉพาะกรณีการฆ่าสัตว์ เปรียบเทียบผลการสำรวจข้อมูล ด้านความเข้าใจ การปฏิบัติ และอุปสรรคในการปฏิบัติตามศีล 5 ข้อที่ 1

5.2 กระบวนการของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

ในส่วนของกระบวนการของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการตามแนวคิดของการมีส่วนร่วมของทุกภาคประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้มีประสิทธิภาพของครอบครัวเป็นอย่างดี การขับเคลื่อนให้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ดำเนินการได้เป็นอย่างดีนั้น ต้ององค์ประกอบที่สำคัญก็คือตัวบุคคลในชุมชนเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อน โดยเน้นที่สถาบันครอบครัว แล้วสู่หมู่บ้าน สู้ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ Phramaha Waranchai Kluengpho (1996) ได้ศึกษาวิเคราะห์ เรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์ไทยตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484” ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2448 เป็นการปกครองแบบ “สังฆสภา” แบ่งอำนาจในการบริหารออกเป็น 3 ส่วน คือ สังฆสภา ทำหน้าที่เป็นนิติบัญญัติออกสังฆานัติ, คณะสังฆมนตรี มีหน้าที่ในการบริหาร, คณะวินัยธร มีหน้าที่พิจารณาอธิกรณ์ ซึ่งแต่ละฝ่ายได้แบ่งหน้าที่ในการบริหารและรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ Phrakhr Uthaikitcharak Suchinno (2013) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองคณะสงฆ์” ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารกิจการคณะ สงฆ์มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ซึ่งภารกิจดังกล่าวบางประการกำหนดไว้ในระเบียบกฎหมายมหาเถรสมาคม แต่บางประการคงเห็นไปตามจารีตประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อมา 2) การบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรคณะสงฆ์ภาค 2 มีปัญหาที่ชัดเจน องค์กรสงฆ์มีบุคลากรไม่พอเพียงที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องและถ่องแท้ พระนักเผยแผ่ที่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องถ่องแท้มีจำนวนจำกัด เห็นปัญหาในการเผยแผ่ ทำให้พุทธศาสนิกชนเกิดความสับสน สำคัญผิด และเข้าใจคลาดเคลื่อนไปจากความจริงตามหลักพระพุทธศาสนา 3) แบบการบริหารจัดการการเผยแผ่ขององค์กรปกครองคณะสงฆ์ภาค 2 ควรมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ

5.3 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านการประสานความร่วมมือ ที่จะส่งผลต่อแนวทางการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ที่ประสบผลสำเร็จและ

ประสบความล้มเหลว และบูรณาการระหว่างหน่วยงานในระดับอำเภอ การเข้าใจในเป้าหมายของโครงการของผู้ปฏิบัติงาน และการวางโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนงาน เพราะงานตามโครงการดังกล่าวไม่สามารถประสบความสำเร็จได้หากขาดการประสานเชื่อมโยง ซึ่งสอดคล้องกับ Jumpol Pulphattarachewin and members (2006) ศึกษาเรื่องการวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างความดี มีคุณธรรม ผลการวิจัยพบว่า ระดับบุคคลพบว่า คุณลักษณะที่สำคัญของคนดีมีคุณธรรมมีสติ มีความรับผิดชอบประพฤติดี มีความซื่อสัตย์ละเอียดรอบคอบ กตัญญูกตเวทีมีจิตสำนึกสาธารณะมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายรักชาติ ศาสนกษัตริย์ ระดับครอบครัวที่ตั้งอยู่ในศีล 5 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในครอบครัวมีความสัมพันธ์อันดีและอบอุ่นไม่ประมาททำการโดยใช้ปัญญาสุภาพรพวงผู้อื่นใฝ่หาความรู้ครองตนเป็นพลเมืองดีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สงเคราะห์บำรุงศาสนา ระดับชุมชน ต้องเป็นตามแนวทางระเบียบที่ได้วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Phrakhru Phawanasophit (Bunratmuangwong) (2010) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในล้านนา” พบว่ารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในล้านนานั้น เป็นรูปแบบขึ้น บนใดมีการประสานงานแบบบนลงล่างลงมาตามลำดับขั้น คือ ระดับภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล วัด ส่วนในเขตล้านนามีอัตลักษณ์ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นของตนเอง ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการใหม่ มาใช้เพื่อรองรับความทันสมัย ตามแนวทางปฏิบัติของพระสังฆาธิการที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายเพื่อปฏิบัติงานส่วนหนึ่งการบริหารเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เห็นเป็นรูปธรรมก็คือ สายงานของพระธรรมทูต

5.4 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะการบริหารจัดการแบบพระพุทเจ้า ส่งสาวกไปประกาศพระศาสนา คือแยกกันทำงาน เผยแผ่อุดมการณ์หลักทางพระพุทธศาสนาแก่ศาสนิกชนถือ ที่ไม่เข้าใจหลักธรรม ศีลธรรมแนวทางการปฏิบัติ ด้วยการสร้างความเข้าใจ มีการสร้างกลุ่มเครือข่าย สร้างความเข้าใจ ให้ความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีการทำงานแบบมีส่วนร่วม สร้างการบริหารจัดการจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับ ครอบครัว ชุมชน มีการปรับตัวเพื่อแสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านศีล 5 ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) องค์การพระพุทธศาสนาและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรร่วมกันสร้างกลยุทธิ์การปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วยโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน

2) องค์การพระพุทธศาสนาและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรสร้างเป็นนโยบายวิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานรู้สึกถึงความมีส่วนร่วม เพื่อที่จะสร้างสรรค์การพัฒนาทีมงานในการที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

3) องค์การพระพุทธศาสนา ควรพิจารณากระบวนการและปัจจัยในการพัฒนาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 การส่งเสริมจริยธรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) องค์การพระพุทธศาสนาและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรตั้งแผนการในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดคน งานที่มีคุณภาพ ด้วยการถอดบทเรียนในการเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

2) องค์การพระพุทธศาสนาควรพิจารณาการพัฒนาการจัดการงานในโครงการฯ และสร้างกระบวนการการบริหารและการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

3) องค์การพระพุทธศาสนาควรพิจารณาสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการ โดยพิจารณาที่คุณภาพของทุนมนุษย์ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม และจัดทำเป็นคู่มือในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแบบสากล

6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยตัวชี้วัดความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างเป็นรูปธรรม

2) ควรจัดทำเป็นการจัดการความรู้ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแบบพุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาจิตใจองค์กร และสังคม

3) ควรมีการวิจัยตัวชี้วัดความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในประเทศเพื่อนบ้านที่นับถือพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการสร้าง Best practice เป็นแนวทาง เพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน

References

- Jumpol Pulphattarachewin and Members. (2006). *The Research and Process Development in Goodness Building*. Bangkok: Office of Knowledge Management and Development (Public Organization).
- National Office of Buddhism (2015). *Manual for Project in Reconciliation According to Buddhaddhamma “The Communities Preserving Five Precepts”*. Office of Reconciliation According to Buddhaddhamma The Communities Preserving Five Precepts. Bangkok .
- National Office of Buddhism in Nongkai Province (2016). *The Procedure for Project in Reconciliation According to Buddhaddhamma “The Communities Preserving Five Precepts (Period 3rd)*. Nongkai Province.
- Office of The National Economics and Social Development Council. (2016). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021)*, Prime Minister's Office. Bangkok .
- Phrakruuthaikijjarak Sujinno. (2013). *The Model of Buddhism Propagation in Sangha Administration Section 2*. (Doctor of Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Wongsakorn Permhol (2012). *Five Precepts in Universal Civilization . Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)*. Mahamakut Buddhist University.